

ლებსავეთ დაქვეითებულნი არიან, ასე რომ თავისუფალი შიშობილიან სკოლის შენახვა, მაგრამ მათთვის აქაოდ არავინ უზრუნველყო, რომ ჩაიგონებინა სკოლის მნიშვნელობა. რბელის აქამდის ცოტა იჯარის ხიბლიანი მამულისა, ახალი პირობები გამოცვლილთა; ის აღვიღებ, რომლებსაც რბელის მხმარებელნი აქამდის, სახელმწიფოდ ითვლებოდა, ესაო-კი თავ, ციცი-შვილებს დარჩათ. ციციშვილებმა შეიძლება მოუხატონ მამულის იჯარა ამ გადმოღობულს ქართველებს და ანთი ვაჭრებთან ცხოვრობს, მაგრამ შეიძლება კიდევ მოუხლონ.

დანიარჩენი ქართველთა სოფლები—გამარეთი, ახა და სხვა მდებარეობს თრიალეთის მთის კალთებში აღმოსავლეთ აბულაღის გადასწვრივ. თუკა ამ სოფლებსაც ვარს შუმორტყმანი: ბერძენი, თათარი, ინგლისელები, დუბობორები, მაგრამ იქაურ ქართველებს სამშობლო ენა არ დაუვიწყიათ. ამისი უთავაჯრის მიზეზი ის არის, რომ თვით ქართველობა იოთხას კომლზედ მეტია და მათი მოკლე ხანში გადადებრება შეუძლებელი იყო; გარდა ამისა მდებარე აქ ყველთა ქართველი ჰყოლიათ. თუმცა გამოარეთის, ახის და სხვა ქართველი სოფლების მიტოვებულბმა კარგად იციან: თათარული, სომხური, ბერძენი ენები; შეუთავსებელია ბიძი ბერი რამ მეზობელ ხალხის ზნეჩვეულებიდან, მაგრამ სამშობლო ენა და მამამთავთა ზნეჩვეულებია შეუნახავთ უცხოელად და შეუწყვიტულად.

თრიალეთი ქართველები ფეოდალობით, წარმოსადგობით, ახივანობით, ჯან-ღონით, შეძლებით, ქართლკახეთის მტკობრებელს უნდა სჯობდნენ, მაგრამ განათლებით, წინსვლისათვის მტკობრებლობით ბარელებთან ვერ მოვლენ. ბარში იშვიათი გლეხი მოიპოვება ეხლა, რომ არ იყურებოდეს სწავლა-განათლების მნიშვნელობა, რომ არ ცდილობდეს თავისი შვილს წერა-კითხვა მიანიჭოს. ცოტათი მიანიჭა არ ესმოდადეს ეხლანდელი ცხოვრება, მისი მიმართულება და არა სცილობდეს თავის ცხოვრების გაუმჯობესებას. თრიალეთის ქართველების ამის მიწინააღმდეგე ნუ მოკითხავთ, სწავლის შეძენაზე, ცხოვრების გაუმჯობესებაზე, სიუპიზე-სისუფთავეზე სრულებით არა ფიქრობენ; უფრო ხიან კოველივე ახალს, რაც მათთვის უცხოა, ეს ახალი თუ გინდ მათთვის ილით სასარგებლოც იყოს. ერთი ერთი მათი მისწრაფება არის საჩიროს შეძენა, ბევრი ცხვრის, საჭროლის მოშენება. ეს მისწრაფება ძალიან კარგია, მაგრამ საჩიროს შეძენისთვის საჭიროა ცოდნა, მოხერხება, გარეთ გამოუსლობა; ყოველივე ეს აული აქაურს ქართველს, იგი ერთთვის ჯანს, ასწორების დღეობაზე, მაგრამ ხელში-ვი შრომის ნახევარი დანაშაფცივი ბუ უჭირავს. მესხ-შვილის წლის ბიჭს ჰგზინის მწყემსად ცხვარზე, ძროხათა სტანჯავს ბაჟის, ასწავლის ეთომოდ საჩიროს მოპოვებას, იმის ნაწილილ სწავლისათვის-კი არა ჰზრუნავს. არ ჰპოქობს შვილებს აღზრდისათვის. ქრისთათვის სწავლა მეტ ბარედა მიანიანი. ვიყო იქნება როგორც კიდევ გაგზავნოს სასწავლებელში, ქალს-კი სახლიდან ფეხსაც არ გამოადგებიან.

რომ უყურებ ამ ჯანსაღს, მღაღარს და მშობილეს ხალხს, რომ ავერდებოდა მათ ზნეჩვეულებას, ხასიათს, მხედობა, თუ არ განსაკუთრებ ბრავლები იგი, მიუხედავად უსუფთაობი-მძიქურ და მოუწავბოდ ცხოვრებისა, უნებლად ეკითხები შენს თავს: ნეტა რა მოივლი ამ ხალხს, თუ იგი დროზედ განათლებას და ევროპული ცხოვრების შეენეგვა? და თვალწინ გეხატება ფრიად სასიამოვნო სურათი მათის მომავლის ცხოვრებისა; მაგრამ რომლის-ღა იქნება ეს სანატრელი დრო? ნუნეგები, და სხვა-ღა განსწავლებლის მოსულან აქ, შეუძენით საჩირო და მშენებრიად ცხოვრობენ. ისინი ეხლა ნელ-ნელად იძენენ საკუთრებად საუკეთესო ადგილებს. მათ გარდა ბევრმა შიამცია ყურადღება თრიალეთს და მის მიღობის ბუნებას, დღითი დღე მატულობს მოსულნი სარტყვი. იმართება ყველის, ტრბოს, კარაქის ქარხნები. მკვიდრთა მამულები უფრადებთ ხელში მოსულბებს, ამას ვერ გაუძლებს ადგილობრივი მკვიდრი, თუ იგი არ შეიარაღდება ისეთისავე ცოდნით, როგორიც აქეთ მოსულბებს. ცოდნის შეძენის მაგიერად ახელი ქართვილობა, როგორც სხვათა მოგახსენებთ, ენბრების ჯანსა და ამა ამითი რას გახვდება გაოსტატებულ ვერობა ბერებთან.

ბერძენებმა აღლოაართვის ამ ახალ პრიციუსს. შეუღდნენ სკოლებს მართავს, სწავლის შექმნას, ქართველებს-კი ექნა არაფრის ამაზეთ არიან, მაგრამ იქნება იმათაც შეიყვარონ სწავლა. ორი წელიწადი რაც ს. გომარეთში მ. შ. წერა-კითხვის გამოცრელებელმა საზოგადოებამ: გამართა სკოლა. პირველ წელიწადს სასწავლებელში ძალიან ცოტა ბავშვები მიიყვანეს. უფრეთის ნაწილი შეეცინა, მაგრამ რამდენიმე დრო გაიღს, იმდენად უფრო ურბედობანი საფურცლები სკოლის. წელს სკოლაში ორმოცდათორამეტი შვირდია, სამრისოსად ძალიან ბევრი აპირობს შვილების მოყვანას, მაგრამ უხედავდენ ბავშვებს, რომ სკოლის შენობა ძალიან პატარაა—ორმოცდათორამეტი ბავშვც ძლიერ-ძლიერითი თავსდება და მეტის მოთავსება-კი შეუძლებელია. რა მოელოდის მამ სწავლის მსურველთ? ნუ თუ მასწავლებელი იძულებული იქნება განაბუნოს სკოლიდან ბავშვების ჩვეულებრივი მოვლენა ბევრჯან, საზოგადოება შეეცნია და თავს არ იწყუბენ; მაგრამ გამარეთი სკოლა სხვა; აქაური ქართველები სულ სხვა გარემოებებში ცხოვრობენ, ისივი ჰქარა უნდა დავიწყებინო წინ წასულ მეზობლებს-ნუნეგებს, ახ ხელმოკრულ გამოგანოვდნენ, ვა-იფანტ - გამოიფანტენ აქეთ-იქით, დღითი მუშეობდ იძენენ.

თვით მტკობრებელს ჯერ ვერ შეუძენიათ სინამდვილე თვითნითი მღგობარობისა, იქნება შეიგონ, მაგრამ გვიანად იქნება. ამიტომ საჭიროა მიეშველოს აქაურ ქართველობას უცხოელი. ვისაც-კი იმათთვის გული შესტკივა. უპირველეს ყოველის საჭიროა სკოლისათვის ჯეროვანი შენობა აიგოს, რომ ყველა მსურველი შეეძლოს სწავლის შექმნა. თუმცა დიდრანებისათვისგა ვიბი-რთება რამე-ისეთი დაწესებულება, რომლის საშუალებითაც საფურცელდება

საჭირო ცოდნა, ეგ ხომ სწორედ მისწერება იქნება თრიალეთელ ქართველებისათვის. თითო გამოარეთი ჯერ არ იყირბეს სკოლისათვის თულის გამოღობას, შენობა-კი ძალიან საჭიროა. ახერ-ვი, როცა თრიალეთელი ცხოვრებთ თვალს, შეიგონებთ თვის ვინაობას, ისწავლიან თავისის მღაღარ მამული-დღედლის ჯგერგანად შემუშავებას, მოზიარებას, მამინ, იმეღიასინი სხვებს მიეშველებინან და პატრონობა გაუწყვენ. ამის ნიშნებს ბევრს ჭხედეს კაცო თრიალეთელ ქართველის ბუნება ხასიათში.

რუსეთი

შინაგან საქმეთა სამინისტროს წარდგინა და ამტკიცებლად წესდება ახალი საზოგადოებისა, რომელსაც სახელად „სასოფლო-სამეურნეო სწავლა-ცოდნის გამავრცელებელი საზოგადოება“ ეწოდება. შინაგანი სამინისტროს პეტერბურგში იქნება, ხოლო პროვინციად ბურგოქმეტი—განყოფილებანი.

— აზრად აქეთ პეტერბურგში ახალი თუნალო გამოიყენ. ამ თურნალს ეთიავრებს საგნად ექნება ისეთი უთივის განხილვა, რომელიც შეეხება საეპირო დეწესებულებებში მომსახურეთა მღგობარობის გაუმჯობესებას, კვირა-უქმე დღებში შესვენებას, ამ მოსამსახურეთა სინების დროს უზრუნველყოფლობას და სხვა.

— ფინანსთა სამინისტრომ ღაბარაი ალბრა იმის შესახებ, რომ წელს შუა აზიაში დაარსებულ იქმნეს თარეჩინთა სასწავლებელი. ერთ ასეთი სასწავლებელი უკვე არსებობს უკლუში.

— პეტერბურგის დღითა უმოდეს კურსებზედ ევაზმენებთ 26 მანის დახურულა. საევაზმენე სულ გამოცხადდა 300 კაბი. საშუალოდ ევაზმენები დანიშნულ იქმნენ: 24 აფვისოდან 6 სექტემბრამდე—საი-საბოროთა და საგილოლოგო განყოფილებისა, და 1—2 სექტემ. საბოროთა და საგილოლოგო განყოფილები. იათ, ვისაც ამ კურსებზედ შეესლა მათურ, თონენები პირველ აფვისტომდე უნდა გაგზავნონ. კურსების დირექტორის შემადგენლობით, საერთო განათლების სამინისტრომ ნება დართო მომავლად 1899-1900 სანის-წელიწადი წელს კურსებზედ მიღებულ იქმნეს სულ 300 კაბი.

უცხოეთი

პოლანდია. კერმანის უფროსმა დეპუტატმა გრაფმა მიხსტერმას წინადადება მისცა სამშადადობა კონფერენციას, რომ კონფერენციის შეკრობას ახგარეზო სისწორით და თავის დროზედ კუქეთი უფრანგ-გაჭურების წარმომადგენლებს. ეს წინადადება შეწყობილად იქმნა. თავდაპირველად-კი, როგორც სოვათეთი გაზრთება იქმნებან, კერმანის სხვებზედ უფრო უფრანგმა მოწადინებულად, რომ კონფერენციის შეკრობას სრულად საიად უმოდეს ეთიავრებოთ მოიფიქრა. მაგრამ რადგან ესადა თავდასანთი შეიქმნა, რომ დეპუტატების კამათის დაფრკა შეუძლებელია, გრაფმა მიხსტერმას თავისის მთავრობისათვის ბრძანება მიადო,

აღბარი შეამდგომლობა, რომ კრებების ოქმები სრულად ანუ წლებოდა. შეერთებულ შტატების დეპუტატმა თავისი პრეკტა წარუდგინა კონფერენციის და თხოვლობდა, რომ იმის დროს ნურდ ერთი მხარე ნუ შეიკვება ცალთა სავანის წესებას. ამკრების დაფრკატისათვის მისინ და უჭერას ჰოლანდიის და ზოგაერთ. სხვა სახელად მოეთავისა წარმომადგენელი. კერმანია ერთობა ბრთსადავად მოაქვემდებარეს საგანს, ასე რომ ამას არც უარი უთქმის და არც ზიარბას. საფრანგების პარლამენტის წევრებსა, რომ ამ წინადადებას მიუგებთ საუკეთესო აზრად გამოიხატება ხელდავან, ვინიგობას, ანდადისთან ბრძოლა მომხდეს. რუსეთისაგან ამ მოსაზრებთ უსაღმდეგებლობა და საფრანგეთს მამხობას.

საშარანბოთი. პალატის უმრავლესობა, რომელმაც დეპუტატს სამინისტრო დასცა, სხვა-და-სხვა დეპუტატისაგან შესდგინა: სოციალისტება, რომელმაც წინაშედ მისინ უჭერდნენ სამინისტროს, ესადა სულ ერთანად მისი წინამართელი საზოგადოების პეტერბურგში იქნება, ხოლო პროვინციად ბურგოქმეტი—განყოფილებანი. — აზრად აქეთ პეტერბურგში ახალი თუნალო გამოიყენ. ამ თურნალს ეთიავრებს საგნად ექნება ისეთი უთივის განხილვა, რომელიც შეეხება საეპირო დეწესებულებებში მომსახურეთა მღგობარობის გაუმჯობესებას, კვირა-უქმე დღებში შესვენებას, ამ მოსამსახურეთა სინების დროს უზრუნველყოფლობას და სხვა.

დეპუტატს სამინისტროსათვის ბურგის არ შეუქმნებულა, პარ-იათი უმრავლესობა უფრანგ-გაჭურთობას იმის გაძისას, რომ დეპუტატი იმითმ დატევა, რომ თავისი წინააღმდეგე საერთო უმრავლესობა გამოაქვას, რადგან მასში დეპუტატი სე დაჯდ სწორს კაცსო. გახეთი „Gaulois“-ი მშეკობრად ხასიათობს დეპუტატს. დეპუტატს კარგად არიან მოისინებავსო.—ამბობს გაჭურთა,— და მართლად ეს უნდა იყოსო. შეუძლებელია ხმადა ქარგედავად ამოადოს ცნობა ოტელოში კონსერვატორებისა და კანონისდასტურების წინააღმდეგე, ხოლო ღონისძიება სოციალისტებისა და რეპუბლიკანებისა წინააღმდეგე. დეპუტატი იმითმ კვებას, რომ ამას ჩვეულებად ჰქონდა, ერთს და ამავე დროს მშეკობრად მტკრედ უოფიდაფო და მოაჭურენო.

ბანისია-ს სურს გამოიხატონ მანინ და მანინ სურს წინააღმდეგე. წინააღმდეგობას კაცხადე ამ რეპუბლიკანისს. ნუმთისსე საეპილოარობა ბანისი წოდებრეთი ხასიათი

სასურველი ვა არ არის, ნაკად; სასურველია მხოლოდ საშუალოდგობა ენა-დაცო. ბანისია „აია“, დეპუტატურული მართებულება მოითხოვს, რომ თქვენ ამ ნადავზე მეკამათო. ეს იქნებოდა არსებითი კამათი. თორემ საგნისათვის გადაგვიყვით და რადგან ზრდასრული ასაკის ბრადლებთ გამოიმხებულ-სართ ჩემ წინააღმდეგე, მაგ გვარს სწავი-ელი არ ეკადრება ზუბადისცა, სხვა-ბასითვის მიუგებლოთ, სჯობდა.

თუ საშუალოდგობა ბანის იმითმ იქნებოდა, რომ მისი წოდებრეთი ხასიათი არ მოგწონთ, რად გაცხადებოთ შეგებრეთ ჩემი პრეკტა საშუალოდგობა ბანისია ასე, რომ წოდებრეთი ხასიათი სრულად ჩამოგვრთათ. ჩემი პრეკტა: დაადავს საშუალოდგობა ბანის, რომელიც იმითმეკებს სოფლებს ეკვდა მეურნის სასარგებლოდ, მხოლოდ წინდა მოკვების წინააღმდეგე, კვანზე, წინააღმდეგე არ დასთანხმება წოდებას, ვინიგ უფლია,—იმისს დანიშნული თავდა განსურობას საზოგადო მოთხოვნილებასათვის. თქვენ შეგიძლიათ პირველი მეხელ შეუცვლად დასტოვოთ და მეორე კი შეცვალეთ, როგორც გსურს. რა ისეთი შექმნა კავშირი ბანის მეორე მესელ პირველთან, რომ მისმა უფრანგობამ პირველიც გააბათილეს? შეიძლება მომხილო შეუსხად, რომ ამ მეორე მესელს შეეძლება თავდა-სწავრობასს ვერ დაეუფლებათო. რატომ? თუ-კი მისინ, როდესაც საქმე სასო-ღარ-გარეთ უსწავლავს ადრდა-სე და მდებარს, თავდა სწავრობას უარ-კყოფს თანხის ვაწრო წოდებრეთ და-სამართლებას, საშუალოდგობა ბანისს დაარსებას დროს რადად ჩაადრეს მაგ კანონსავედ? იქნება თქვენც ბანის რატომ-მეკვალავთ გეგონობთ, ბანის „აია“, რომ საშუალოდგობა ბანისი თანა თავდა არის წოდებრეთი? ეენ-დაფრეთი შესაძლებელია ამ მეცხრამეტე საუკუნის მაჭურულში და თუ-კი თქვენ იმდენ იმდენ და მხსნობას გამოიხატონ, რომ სათავადა-სწავრობა თანხს სრულად ჩამოადგათ წოდებრეთ კადრებს, იცოდეთ ე. წ. ერთი მად-დეკლარაცია იქნება თქვენა. ეფი-რობა-კი, რომ ამ თქვენს დადდასი ამ მსრედ უსაყოფოდ დარჩება.

რად შეესება თქვენს კითხვას: „რატომ სრულად საშუალოდგობა ბანისცა ტანავლეთ თუნდგ 4—5 ახალგაზრდა მეცხერულად მომხადება სასწავლო გა-რეთ“, ბანის მოგახსენებთ: მე სრულად-დეგან გამოიხილეთ ერთი მკობრება. მე კითხვას: ხსენებთ მადლიონის თანხს გეგეკს. კიდერ მხოლოდ მისი სასრუ-ღებით უმწავლებია სასწავლო გარეთ დე-სარდობა, სჯობს თანხს მძინ-მეჭ-მეკებს გაუმჯობესობას მოგახსნობთ და საწავლებელი უსწავლებლის აღზრდას. უფრანგულ შემთხვევაში თქვენა სურ-დასწავლ სრულდება და კიდევ სხვა-ამ-მეც, რასდენ არა ნაკლები მნიშვნელობა აქვს.

და თუ არსებითი კამათი ენებათ, სიტყვას ბანის ნუ აჯდებთ, მიხსენებ-მოხსენებებში ნუ დაბერებთ და ხამ-დეკლარაციათი გამოაქვით. მეც საამო-ნებით მიივლით თქვენს გამოწყვეას. რად შეესება ამას, რომ სასწავლო-გარეთ მხოლოდ დეტერმინირება უნდა ავსაზდროთ, ამას შესახებ შეგე მო-კახსენებთ, რომ შეუძლებელია იყოს ისეთი ორგანო, რომელიც იქნება გამოცხადებული, ვისა ბანის და დეტერმინირ-რული ნიჭი და ვის არა, მე ამ აზრისა კარ, რომ ახალგაზრდას თავისუფ-

ქ ა ი ბ რ ბ ი
(ასუბი ბ.ბ. „ისი“-ს და „ალო“-ს, ი.ბ. „ავალი“-ს 20 და № 19).

ლებს უნდა მივიჩნიო, რაც უნდა, ის...
სის. თუცა, უნდა აღვიარო, სწამლი-
რითი კრედიტი მიწათმოქმედების გ-
შეუბრუნებისათვის უნდა წყროთავსიან
არის მისიველი ურთიკან. ამას გვანახ
ურ ზეგონს ესტა აგვალის" გეონომის-
ტების გარდა.

ესე ბიჭი ვიდა, ამ წყალში ავლუბა ქლიაგებს
სივრცის გასიკვლილად და ისე სჭამდა.
სტუმრების შორის ლაპარაკი ასტყდა მიკრი-
ბების შესახებ, ზოგი ამტყვევდა წყალი
მიკრობი არ გადაეცემა ქვედათა, ზოგი
კიდევ-გადევილებდა. ველადე სტარდ
პასტერი ლაპარაკობდა. ამ ლაპარაკის კრი-
სტანშიწავმა მეტიერმა დაავლი ხელი ბი-
ჭის და ძირაძის დაღლი და რაც რომ ამ
წყალში მიკრობი იყო, ისიც, რასაკვირვლია,
თან გადაყალდა. როდესაც დასწრეთა ში-
რის ამის გამო სიცილი ასტყდა, პასტერი
მხოლოდ მაშინ მიხვდა თავის შეცდომას.

დამაკვირდა

თავიანი გარდასანი მისის სულის და
გულის მიჭრბრტანნი აჩანს.

მისიკვების მოუკარეს
ჭირა ჭირას ემატებას.

სინაღლისათ და პატრონებით გამ-
სტყვევლად ამანათა უხედალს რომ
ეუბნები, ჩემდა უნებურად დაეფიქრებ-
და და ჩემსი თავს ეკეთისხება სილმე-
ქრასდ ჩვენ პატრონების გეგნითა,
უპატრონება სომ არასა-მეთქიქა!
ბ. დ-შელი

მარხალ-გაზმთმობიღან

ბებრი რომ დაწერილა გენიოსთა გულ-
მავიწყობის შე-ახებ, საზოგადოდ ის ახალი
გულგულდობლი, რომ გენიოსი ცხოვრებაში
წვირდობს რამეს ყურადღების არ აქცევს,
იმისი ვინაგმა მაღლის აზრებით არის გა-
ტაცებული და აქედან წარმოსდგება გულ-
მავიწყობა. ვინ იცის, იქნება ამ აზრის
გატრეხვის მიზეზი ის გარემოებები არის,
რომ გენიოსს, ნიმიერ კაცს ვეღარ უყრდ-
ბას აქცევს, იმისი ყოველგვ მიკვებება,
სიტყვა, საცოელი იწერება, იმედება და
ხალხში ვრცელდება. შეიძლება, მოთხე-
ვლი, მე და შერ გენიოსებზედ ნაყლებ ამ
ვიტო გულ-მავიწყვი და ჩვენის გულ-მავი-
წყობით ბებრი რომ იმეტი ჩავდებოდა, რა-
საც გენიოსები სხიდან, მაგარამ თუ არაიენ
წყუის და არაიენ ლაპარაკობს ამის შესახებ,
მხოლოდ იმით, რომ გენიოსები და სა-
ზოგადოდ შეხანიწავი კაცები არ ვართ.
სადა თუ ისე ვაზრებით ბევრს რასმე მოგვი-
ბრბობენ შეხანიწავის კაცების გულ-მავი-
წყობისა. ამბობენ, მაგალითად, ერთხელ
ვიღისინი ისე ვაზრით თვისი ლაბორატორ-
იაში, რომ საუფრობი უჯგირისწყობა-
დაიწყებოდა, ასეთივე უპაქ დამართა ერთ-
ხელ შეხანიწავი ვეიკოს ინგლისელ გილს.
ამ გილს ერთი დაზარალთული საქმე ჰქონდა
მინდობილი და ამ საქმის შესრულებად ისე
გაიტაცა, რომ ძალიან გაუფიქრა, როდეს-
ცა უფროსი, დანიშნული კოვა ბნია ვი-
კლესიაში ვეკოსია. მეორე ინგლისელი, შე-
ხანიწავი მოთავა-გენიოსობის ერთხელ სახლ-
ში სადღირი არ მოეწონა და ამის გამო
კოლს სავედროვი გამოუტყდა. მეორე ღღეს
საღილად ვიქი მიმდებულ კაცთან იყო.
სადღირი არც მოეწონა, ვიკლესიას
გონება სახლში ვიქი და იქვე მჯდომ
თავისი კოლს ამ სიტყვებით მიმართა: "ა-
რლიან ვეწუხარ, რომ საღილი დღესაც არ
ვირგებო."

გოგმა ერთობლი ინგლისელმა მოსამარ-
თლემ ნაცობები და მეგობრები მოიწი-
სადღილი. საღილი წინ თავისი თათბი შე-
ვიდა ტრინამისის გამაასკვლად. სტუ-
რების ეგონათ, რომ მასხიხელი ესაზაში
ჩამოვიდა, მაგარამ დრო გადიოდა და მისამარ-
თლეთი არასად სახლად, ბოლოს და მოხდა
სტუდენტებმა ვეღარ მიმოიხილეს და მოსამარ-
თლეთი შეგზავნეს მასობისლი თათბი, ვი-
თი გომგმა, რა იქნა აქამდისილი, მოსამარ-
თლეთი ძალიან გაკვირვებული დარჩა, როდეს-
ცა ტრინამისის ვადღილი და მინამარ-
თლეთი დანიწა, თუმცა მოსამართლეს და-
ვიწყებია, რომ ძირს სტუდენტები ელიან, ვა-
ხლია ტრინამისი და არხიანად დადი-
ნია.

გულ-მავიწყობის წყალობით პასტერსაც
დაპატიონისა სსსცილი საქმე, ვინაგვ ს-
დილობზე პასტერი და იმის სტუდენტები ქლი-
ავს შემიტყობდნენ. პასტერი წინ წყლით სა-

ღებვა

(რუსეთის ღებვათა სავედროსავან)

8 ივნისი
ზაზაროვსკი, იუწყებიან, რომ მი-
ძალ მომზადობასთვის, რომელიც იმ-
სიხინებებს მიუყვანს, ჩინეთი თანახმა
გაიღოს საერთაშორისო სასარგებლოდ
1,200,000 ტონლი.

პარიში. ელექტროსომ აცნობა
ლუბეს, რომ მე, საუბედროდ, ვერ
ვიტყობებ კაბინეტის შედგენას, რა-
ღვანიც ყველა ამხანაგ ვერ მოუთა
ნბნობია.

მადრიდი. პალატამ შეიწყინა
ხელ-შეკრულება იმის შესახებ, რომ
ბერძენიანს დაეთმოს კონსტანტინის, პა-
ლარის და მარიონის კარტოლისი.

ბარლინი. რეისტაგი. ინგლი-
თან დასდებ საფარო ხელ-შეკრულებ-
ისი კითხვის დროს ლაპარაკი აღიბრა
სამოს შესახებ. შემდეგ რეისტაგი
შეუდგა განხილვის კანონ პროექტი-
სის ქარხნის მუშების დაღის შესა-
ხებ. იმპერატორის კანცლერი ამტყვე-
და, რომ პროექტი ახალს, მოლოდ-
დნდს არაფერს მოახდენსო. თუ
სოციალისტებს ამ კანონის შემდეგ
მაინებლად მიანიბათ, ადვილი გასა-
გებია. ვაუგებარი იქნება მხოლოდ,
თუ სხვა დასებამ ამ კანონის წინა-
ღმდეგ იმოქმედებენ. მუშათა შეერთე-
ბა შეზღუდული არ იქნება, გაფი-
ცვა და მუშობის იდეკთა შემდეგ
ეკ შესაძლებელი იქმნება, მაგრამ
კანონმა ბოლო უნდა მოიუღოს
პროფესიანალურ წამქეუბელთა და
აგიტატორთა მანემ მოქმედებასა.

სევე სიტყვაში ნიოქებია, რომ ამ
კანონის შემოღება კლდე იმიტომ
საქირო, რათა გატარდებულ იქმ-
ნას ხელიაფერად ვაგრცელდებელი
შიში. სიკლერს იმედი აქვს, რომ
კანონი ეხლა ამ შედეგ განხორციე-
ლებული იქმნება მუშათა სასარგე-
ლოდ. პოსიდესკემ დაუშობა იმე-
როის კანცლერია სიტყვას, რომ ის
აზრო, ვითომ შიპოკრატის მხოლოდ
ფორმალურად მსურს დაუტოვოს მუ-
შებს სოციალისტის უფლება, სამდე-
დალი უნდა ჩამოართვას, — სიმარ-
ტულ მოკლედებელია. სოციალისტებს
უნდა გამოაყენონ ძილდატანება და
შეუქარა; მაგრამ სახელდატანება შეუ-
ძლიან მხოლოდ სახელმწიფოსი, რ-
მელმაც ხელიაღან მავიერი არასო-
დალეს არ უნდა გაავდოს. სოციალდე
პროკატორი, ვანგარო კანცლერია,
— არის სახელმწიფო სახელმწიფოში.
იმათთან ბიძოლის დროს იმდე-
გაქვს მოკლექენი მხარს დავექე-
რება. ბებულმა პროექტს განსკუთრე-
ბული კანონი უქოდა. ორატორმა
მოიყვანა მავალითები იმისა, რომ
აწ არსებულ კანონების დროს მე-
ა სასტიკად ყოფილი დასჯილი.

შემდეგი კამათი ხეაღისთვის გადას-
დებს.

ლონდონი. როგორც გონგონ-
ის გუბერნატორი იუწყება, იქ უკა-
ნისანტელ კერის შავის ჭირით ავად
ვახდარა 109 კაცი. გარდაცვლილი
წინანდელი ავადმყოფი 117 კაცი.

8 ივნისი

პარიში. რადიკალური გაზეთები
აშკარად ბრალს სდებენ მელინის და
ამბობენ, იმან იმოქმედა დელომბრ-
სი გისონისა და კიანსტედ, რომ
ვალდეკარუსის კამბინარია არ მო-
ხერხებულყოფი. სოციალისტები მე-
ლინის ყოფი-ქვეყნს აღლასდა უწო-
დებენ. უმთავრესობა გაზეთებისა
იმისა ჰეიკარის, რომ პუანკარე
ხელ-ახლა იქმნება მიწვეული ელი-
სის სასახლეში.

ბარლინი. იმპერატორის სემიუ შე-
ტანილ იქნა წინადადება კაროლი-
ნის, მარიონის და პალარის კენძე-
ლების შექმნის შესახებ.

მედა. იუწყებიან, რომ იმპერატო-
რი კრეა ხანში სოხულიად ვანიკურ
ნებაო.

მალბარდი. საზღვარზედ მშე-
ღობიანობა. სერბისი კომისარო
ზღვარის კონტრე ვადე, სადც ის სა-
ლუისი კომისარო დახვდა. ორივენი
პირველ დაწყებით გამოძებნას შე-
დნენ.

პარიში. ხმა დღის, რომ ლუბეს
აზრად აქვს ბურჟუას მიანდოს კა-
ბინეტის შედგენაო.

X-ის პასუხად

(წერილი რეაქციას მამართ)

"ივერის" მე 85 №-ში ბანმა X-მა ჩემს
წინადადება გამოიჭრა, წერა-კითხვის საზოგ-
ადობისაგან სხვა და სხვა რუსულ-ქართული
თავისი ფულით გამოგვიწერა ბანს ს. ელ-
ნომორსკი ვესტნიკი — იმ წელს შემოს-
წირა მ. ვაჩხილავამ, საციოთხველის არ
მისდის მწვემში და კრებულს, რომე-
ლი რადიკალი ქ იმედიდებ.
გამგებლად გამოიჭრა, წერა-კითხვის საზოგ-
ადობისაგან სხვა და სხვა რუსულ-ქართული
წინადადება გამოიჭრა ბანს ს. ელ-
ნომორსკი ვესტნიკი — იმ წელს შემოს-
წირა მ. ვაჩხილავამ, საციოთხველის არ
მისდის მწვემში და კრებულს, რომე-
ლი რადიკალი ქ იმედიდებ.
გამგებლად გამოიჭრა, წერა-კითხვის საზოგ-
ადობისაგან სხვა და სხვა რუსულ-ქართული
წინადადება გამოიჭრა ბანს ს. ელ-
ნომორსკი ვესტნიკი — იმ წელს შემოს-
წირა მ. ვაჩხილავამ, საციოთხველის არ
მისდის მწვემში და კრებულს, რომე-
ლი რადიკალი ქ იმედიდებ.

გორის ოქმისი სკოლის მასწავლებელი
გიორგი პარკაძე

ანბარიში დ. ზესაზვონის შუა- ნი წიხთი-საცვა სამიხითხველი- ნი.

(1898 წლის 1 ივნისამდე)

ამ ივნისში შესრულდა ერთი წელიწადი,
რაც დ. ზესაზვონმა დაარსდა უფსის წინ-
საცვა-სამიხითხველი. სკოლად ვრცელდ
წვედნით საზოგადოებას მისი მოკლე წარ-
გარიში.
წინა-საცვა-სამიხითხველის დაარსების ნება-
ყოფა აიღო ბანმა ს. ელნომორსკი ვანის
შარშან ივნისში; ამ ხნის განმავლობაში
წინა-საცვა-სამიხითხველი შეგვიწერა ვა-
ცავალი: საწვეროს ფული (წელიწადში 6
მანეთი); შემოწირ-
(3—84—1)

ვით 79 მან; ივლისში გამოთულ წარმოდ-
გინდვან წინადადებებში—78 მან. 58
კა სტუდენტებში გამოთულ წარმოდგინე-
დგან წინადადებებში—8 მ. 50 კა., —
სულ 226 მ. 08 კ.

დაიბარჯა:
ნაილია ცნების სკამი—13 მ., ერთი
დიდი სკოლა—7 მ., ვინაგვ-ვახვების
გამოწერა—46 მ. 85 კ., 67 წიგნის ვა-
ხი—8 მ. 50 კ., ორი რეგული 1 მან. 50
კა., ალ. არაბიძის სახლის და მწვენი-
საცვაობის ქარა—თამბიო მ., განათება,
სხვა-და-სხვა საჭირო მოსაწვობი ნიმიე-
ბი და წერილი ხარჯი—7 მან. 80 კა.,
გამგებლად გარდაცვლილ არაბიძის 50 მ.
და ამითი შევიტანეთ ძველის წინა-საცვა-
წიგნები და ერთი შავი, სულ—214 მან.
65 კ.; 1899 წლის ვინაგვ-ვახვების გა-
მოწერა 13 მ. 70 კა., წერა-კითხვის საზო-
გადობისაგან გამოგვიწერა ბანს ს. ელ-
ნომორსკი ვესტნიკი—1 მან. (გამგებლად 25
კა.), სხვა და სხვა ხარჯი—4 მ. 18 კა.;
სულ—28 მ. 13 კ.

მთლის წლის შემოსავალი—225 მანეთი
8 კ. დახარჯულია 237 მან. 28 კა.

წარსულს წელს წინადადება მოსილიდა
შემდეგი გამოცემები: "ივერია", "ავრო-
სტრისი ფურცელი", "რამაზე", "კრებულ-
ი", "Нове Обозрение", "Кавказъ",
"Русскія Вѣдомости", "Вѣстникъ Ино-
Литературъ", "Нива", "Стрелкова",
წელს მისდის: "ივერია", "ავროსტრისი ფურცელი",
"რამაზე", "Нове Обозрение", "Черноморскій Вѣстникъ",
"Знамя", გაზ. "ავროსტრისი შარშან წელს
თავისი ფულით გამოგვიწერა ბანს ს. ელ-
ნომორსკი ვესტნიკი — იმ წელს შემოს-
წირა მ. ვაჩხილავამ, საციოთხველის არ
მისდის მწვემში და კრებულს, რომე-
ლი რადიკალი ქ იმედიდებ.

გამგებლად გამოიჭრა, წერა-კითხვის საზოგ-
ადობისაგან სხვა და სხვა რუსულ-ქართული
წინადადება გამოიჭრა ბანს ს. ელ-
ნომორსკი ვესტნიკი — იმ წელს შემოს-
წირა მ. ვაჩხილავამ, საციოთხველის არ
მისდის მწვემში და კრებულს, რომე-
ლი რადიკალი ქ იმედიდებ.

გამგებლად გამოიჭრა, წერა-კითხვის საზოგ-
ადობისაგან სხვა და სხვა რუსულ-ქართული
წინადადება გამოიჭრა ბანს ს. ელ-
ნომორსკი ვესტნიკი — იმ წელს შემოს-
წირა მ. ვაჩხილავამ, საციოთხველის არ
მისდის მწვემში და კრებულს, რომე-
ლი რადიკალი ქ იმედიდებ.

გამგებლად გამოიჭრა, წერა-კითხვის საზოგ-
ადობისაგან სხვა და სხვა რუსულ-ქართული
წინადადება გამოიჭრა ბანს ს. ელ-
ნომორსკი ვესტნიკი — იმ წელს შემოს-
წირა მ. ვაჩხილავამ, საციოთხველის არ
მისდის მწვემში და კრებულს, რომე-
ლი რადიკალი ქ იმედიდებ.

გამგებლად გამოიჭრა, წერა-კითხვის საზოგ-
ადობისაგან სხვა და სხვა რუსულ-ქართული
წინადადება გამოიჭრა ბანს ს. ელ-
ნომორსკი ვესტნიკი — იმ წელს შემოს-
წირა მ. ვაჩხილავამ, საციოთხველის არ
მისდის მწვემში და კრებულს, რომე-
ლი რადიკალი ქ იმედიდებ.

გამგებლად გამოიჭრა, წერა-კითხვის საზოგ-
ადობისაგან სხვა და სხვა რუსულ-ქართული
წინადადება გამოიჭრა ბანს ს. ელ-
ნომორსკი ვესტნიკი — იმ წელს შემოს-
წირა მ. ვაჩხილავამ, საციოთხველის არ
მისდის მწვემში და კრებულს, რომე-
ლი რადიკალი ქ იმედიდებ.

გამგებლად გამოიჭრა, წერა-კითხვის საზოგ-
ადობისაგან სხვა და სხვა რუსულ-ქართული
წინადადება გამოიჭრა ბანს ს. ელ-
ნომორსკი ვესტნიკი — იმ წელს შემოს-
წირა მ. ვაჩხილავამ, საციოთხველის არ
მისდის მწვემში და კრებულს, რომე-
ლი რადიკალი ქ იმედიდებ.

გამგებლად გამოიჭრა, წერა-კითხვის საზოგ-
ადობისაგან სხვა და სხვა რუსულ-ქართული
წინადადება გამოიჭრა ბანს ს. ელ-
ნომორსკი ვესტნიკი — იმ წელს შემოს-
წირა მ. ვაჩხილავამ, საციოთხველის არ
მისდის მწვემში და კრებულს, რომე-
ლი რადიკალი ქ იმედიდებ.

გამგებლად გამოიჭრა, წერა-კითხვის საზოგ-
ადობისაგან სხვა და სხვა რუსულ-ქართული
წინადადება გამოიჭრა ბანს ს. ელ-
ნომორსკი ვესტნიკი — იმ წელს შემოს-
წირა მ. ვაჩხილავამ, საციოთხველის არ
მისდის მწვემში და კრებულს, რომე-
ლი რადიკალი ქ იმედიდებ.

გამგებლად გამოიჭრა, წერა-კითხვის საზოგ-
ადობისაგან სხვა და სხვა რუსულ-ქართული
წინადადება გამოიჭრა ბანს ს. ელ-
ნომორსკი ვესტნიკი — იმ წელს შემოს-
წირა მ. ვაჩხილავამ, საციოთხველის არ
მისდის მწვემში და კრებულს, რომე-
ლი რადიკალი ქ იმედიდებ.

გამგებლად გამოიჭრა, წერა-კითხვის საზოგ-
ადობისაგან სხვა და სხვა რუსულ-ქართული
წინადადება გამოიჭრა ბანს ს. ელ-
ნომორსკი ვესტნიკი — იმ წელს შემოს-
წირა მ. ვაჩხილავამ, საციოთხველის არ
მისდის მწვემში და კრებულს, რომე-
ლი რადიკალი ქ იმედიდებ.

გამგებლად გამოიჭრა, წერა-კითხვის საზოგ-
ადობისაგან სხვა და სხვა რუსულ-ქართული
წინადადება გამოიჭრა ბანს ს. ელ-
ნომორსკი ვესტნიკი — იმ წელს შემოს-
წირა მ. ვაჩხილავამ, საციოთხველის არ
მისდის მწვემში და კრებულს, რომე-
ლი რადიკალი ქ იმედიდებ.

გამგებლად გამოიჭრა, წერა-კითხვის საზოგ-
ადობისაგან სხვა და სხვა რუსულ-ქართული
წინადადება გამოიჭრა ბანს ს. ელ-
ნომორსკი ვესტნიკი — იმ წელს შემოს-
წირა მ. ვაჩხილავამ, საციოთხველის არ
მისდის მწვემში და კრებულს, რომე-
ლი რადიკალი ქ იმედიდებ.

გამგებლად გამოიჭრა, წერა-კითხვის საზოგ-
ადობისაგან სხვა და სხვა რუსულ-ქართული
წინადადება გამოიჭრა ბანს ს. ელ-
ნომორსკი ვესტნიკი — იმ წელს შემოს-
წირა მ. ვაჩხილავამ, საციოთხველის არ
მისდის მწვემში და კრებულს, რომე-
ლი რადიკალი ქ იმედიდებ.

გამგებლად გამოიჭრა, წერა-კითხვის საზოგ-
ადობისაგან სხვა და სხვა რუსულ-ქართული
წინადადება გამოიჭრა ბანს ს. ელ-
ნომორსკი ვესტნიკი — იმ წელს შემოს-
წირა მ. ვაჩხილავამ, საციოთხველის არ
მისდის მწვემში და კრებულს, რომე-
ლი რადიკალი ქ იმედიდებ.